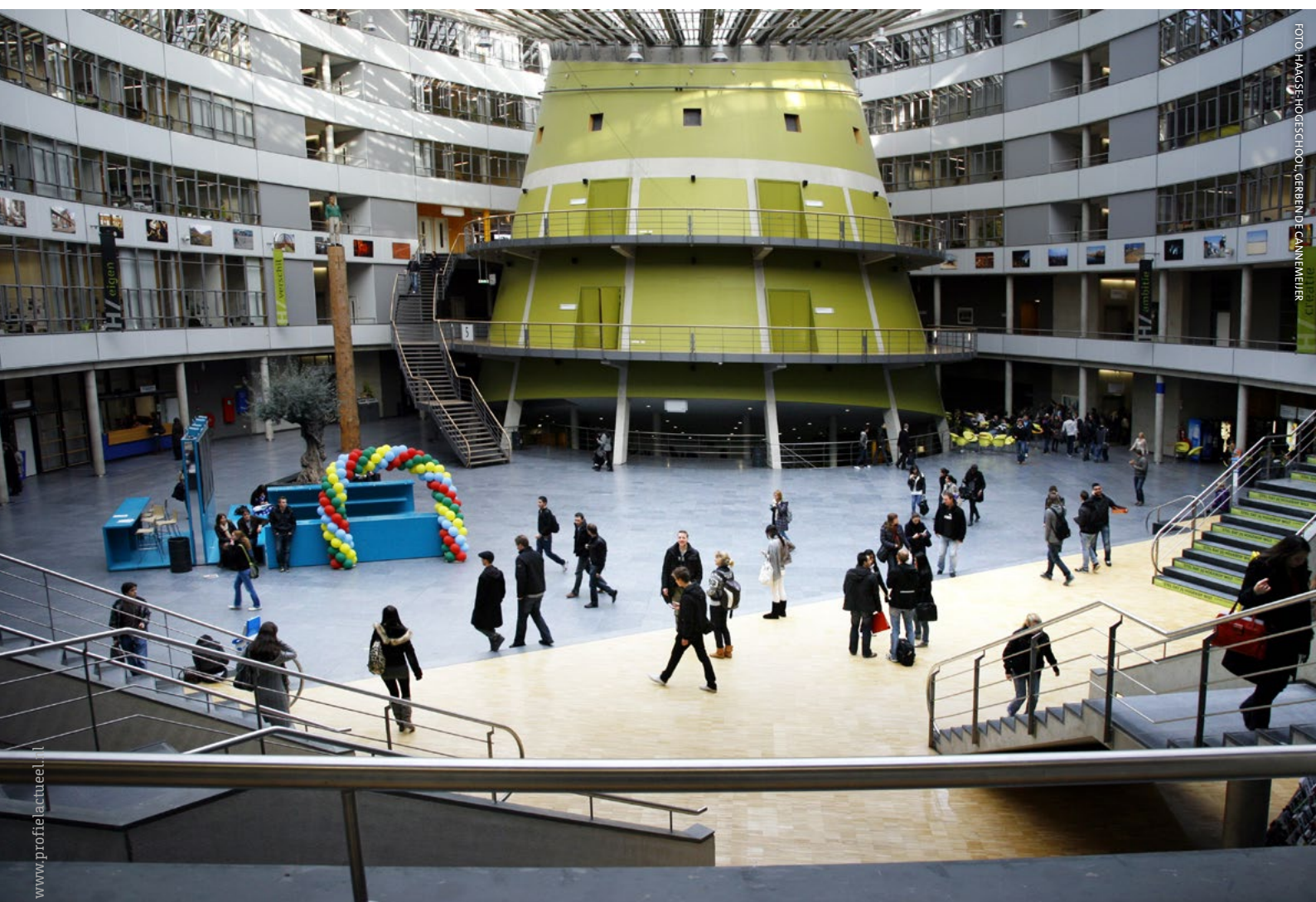

EEN TWEEGESPREK MET MARJOLEIN DE JONG (YOUNG
INSPIRATION) EN TARIK PEHLIVAN (STICHTING ALEXANDER)

Studentparticipatie inrichten? Begin vandaag nog!

Het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) is een dynamische omgeving waarin studenten niet alleen kennis vergaren, maar ook hun persoonlijke en professionele vaardigheden ontwikkelen. Actieve studentenparticipatie speelt hierbij een cruciale rol. Participatie van studenten in het mbo gaat niet alleen om het volgen van lessen en het maken van opdrachten, of om studenten die alleen hun mening geven over zaken binnen hun mbo. Marjolein de Jong (Young Inspiration) en Tarik Pehlivan (Stichting Alexander) zien studentenparticipatie als het actief en creatief samenwerken met studenten in een leergemeenschap, het delen van ideeën en het creëren van een inspirerende leeromgeving. [JOSHA OROBIO DE CASTRO](#)

In een tweegesprek laten Marjolein de Jong (Young Inspiration) en Tarik Pehlivan (Stichting Alexander) zien dat er al veel gebeurt om de betrokkenheid van studenten in het mbo aan te moedigen en te versterken. Ze staan ook uitgebreid stil bij de kansen die onnodig blijven liggen voor het wat en hoe van studentenparticipatie. Maar daar gaat een andere vraag aan vooraf: waarom eigenlijk aandacht voor de participatie van studenten?

WAAROM PARTICIPATIE VAN STUDENTEN?

De NOS publiceerde recent een artikel waarin staat dat mbo'ers zich al jaren ondergewaardeerd voelen. De uitdaging is zelfs nog veel groter: het aantal mbo'ers daalt al jaren, ze voelen zich ondergewaardeerd en ze hebben nog steeds niet dezelfde rechten als studenten in het hbo of aan de universiteit. En dit terwijl er een enorm tekort is aan beroeps-opgeleide mensen, zoals in de zorg. Volgens Marjolein en Tarik is dit al veel langer bekend binnen kleinere kring, maar het is ook gezond dat het breder onder de aandacht komt. Het laat namelijk zien dat het hoog tijd is om hierover een actieve en actiegerichtte dialoog te hebben, waarin de studenten vrijuit de kans krijgen om zich uit te spreken over hun ongenoegen en mee te denken over dit probleem. Van de gemeente tot de landelijke politiek heeft iedereen er wel iets over te zeggen. Waar dit door komt, waar we naartoe moeten en hoe we dat het beste kunnen doen. Maar degenen met de meeste expertise op dit vlak komen nog niet overal genoeg aan het woord. En dat zijn de studenten zelf.

'In een ideale samenleving zou het niet nodig zijn studentparticipatie te organiseren.'

Volgens Tarik en Marjolein zijn er drie overtuigende redenen om naar de stem van studenten te luisteren. Ten eerste omdat het simpelweg vastgelegd is in het kinderrechtenverdrag (Artikel 12). Verder leidt het tot goede beslissingen: er staat niemand zo dicht bij de leefwereld van studenten, als de studenten zelf. Als laatste ontwikkelen studenten zich ook actief door mee te draaien in de beslisprocessen. Studenten leren samenwerken, discussiëren, rekening te houden met belanghebbenden en ze leren dat hun mening en kennis ertoe doet. Tarik zegt 'In een ideale samenleving zou je studentparticipatie helemaal niet hoeven organiseren'. Dat zou een wereld zijn waarin studenten vanzelfsprekend de mogelijkheid krijgen om hun ervaring en kennis te delen.

POSITIE VAN STUDENTEN EN STUDENTENPARTICIPATIE

De praktijk laat volgens Marjolein zien dat participatie vaak vormgegeven wordt op een manier die zich vooral makkelijk laat organiseren. Het is belangrijker een vorm te kiezen die afgestemd en aantrekkelijk is voor studenten om mee te doen. We kennen allemaal de maandelijkse pizzasessie, waarin studenten wordt gevraagd in een email om hun mening te geven op dinsdagavond in ruil voor een stuk koude pizza. Dat levert veel waardevolle informatie op, vertelt Marjolein, maar laat studenten regelmatig met een kater achter.

'Als je mijn mening vraagt, moet je er ook iets mee doen. Anders is het zonde van mijn mening' Mbo-student

Bovendien sluiten deze werkwijzen grote groepen studenten uit, zeker in het mbo waar veel studenten al werken tijdens hun studie en vaak

meerdere stages moeten lopen. Een student die namelijk al vier dagen in de week werkt, gaat niet snel nog een avond extra naar de opleiding daarvoor. Een andere belangrijke uitdaging is het hoge verloop van studenten. Dit maakt het moeilijk

HOOGSTE TIJD VOOR EEN ACTIEVE EN ACTIEGERICHTE DIALOOG MET STUDENTEN

om studenten te behouden en langdurig mee te laten denken, wat ervoor zorgt dat er minder terugkoppeling plaatsvindt. En een van de grootste valkuilen voor bereidheid van participatie is, op elk niveau, een gebrek aan terugkoppeling. Een vicieuze cirkel dus.

'Je moet wel aansluiten bij het levensbeeld van de student. Een automonteur die een bbl-opleiding doet en 1 dag per week op school is, ga je niet uitnodigen voor een gesprek als jij tijd hebt. Ga eerder naast hem staan in de werkplaats of eet samen een broodje tussen de lessen door', tipt Marjolein.

Inspirerende studentenparticipatie is niet alleen 'leuk', maar versterkt ook de relaties tussen docenten en studenten, bevordert een positieve leeromgeving en laat hoop en enthousiasme bloeien. Marjolein ziet in haar projecten veel van dezelfde effecten die Tarik opvallen in onderzoek met docenten en studenten. Als rode draad loopt hier doorheen dat inspirerende participatie een positieve cyclus creëert. Docenten worden enthousiast door de betrokkenheid van studenten, wat op zijn beurt studenten inspireert om

nog actiever deel te nemen. Hoop ontstaat wanneer studenten zien dat hun inspanningen leiden tot tastbare veranderingen. Ze geloven in hun invloed en in een betere toekomst. Specifieke effecten zijn voor docenten bijvoorbeeld:

- **Voldoening:** Wanneer docenten zien dat studenten actief betrokken zijn, voelen ze zich voldaan. Het bevestigt hun passie voor onderwijs en hun impact op de volgende generatie.
- **Creativiteit:** Studentenparticipatie daagt docenten uit om creatieve werkvormen te bedenken en hun lesmethoden te vernieuwen. Dit houdt het lesgeven fris en boeiend.
- **Verbondenheid:** Actieve studenten creëren een positieve sfeer in de klas. Docenten voelen zich verbonden met hun studenten en zien hen als partners in het leerproces.

Studenten hebben er ook wat aan:

- **Zelfvertrouwen:** Wanneer studenten hun stem mogen laten horen, groeit hun zelfvertrouwen. Ze ontdekken dat hun mening telt en dat ze een verschil kunnen maken.

- **Inspiratie:** Inspirerende participatie opent deuren naar nieuwe ideeën, perspectieven en mogelijkheden. Studenten raken geïnspireerd door elkaars inbreng en door de betrokkenheid van docenten.
- **Eigenaarschap:** Actieve deelname geeft studenten een gevoel van eigenaarschap over hun leerproces. Ze voelen zich verantwoordelijk voor hun succes en dat van hun medestudenten.

CASUS: VERBETERING VAN DE STUDIEBEGELEIDING OP EEN MBO

Hoe dit er in de praktijk uit kan zien laat de volgende (fictieve) casus zien. Hierin zijn verschillende ervaringen met studentparticipatie en participatief onderzoek gecombineerd.

Context:

- Mbo-instelling: 'TechnoSkills College'
- Doelgroep: Eerstejaarsstudenten in de opleiding 'ICT & Applicatieontwikkeling'
- Uitdaging: Verbetering van de studiebegeleiding en betrokkenheid van studenten.

HET IS ESSENTIEEL OM MENINGEN EN INPUT VAN STUDENTEN OP TE HALEN

Elementen in de Praktijk:

Diversiteit van Participatievormen:

- **Online Enquête:** De studentenraad verspreidt een enquête onder alle eerstejaarsstudenten. Hierin kunnen ze hun ervaringen met studiebegeleiding delen.
- **Focusgroepen:** De docenten organiseren focusgroepbijeenkomsten waarin studenten diepgaand kunnen praten over hun behoeften.

Tijd en Flexibiliteit:

- **Lunchbijeenkomsten:** De studentenraad plant lunchbijeenkomsten waarin studenten kunnen deelnemen zonder hun lessen te missen.
- **Online Discussieforum:** Studenten kunnen op elk moment deelnemen aan een online discussieforum om hun ideeën te delen.

Actieve Communicatie:

- **Digitale Aankondigingen:** Docenten sturen regelmatig e-mails en plaatsen berichten op het intranet om studenten te informeren over participatiemogelijkheden.
- **Persoonlijke Uitnodigingen:** De coördinator van studentenparticipatie nodigt specifieke studenten persoonlijk uit voor bijeenkomsten.

Betrek Studenten bij Beleidsvorming:

- **Curriculumontwikkeling:** Studenten worden uitgenodigd om mee te denken over de inhoud van begeleidingsmodules.
- **Studiebegeleidingscommissie:** Een

FOTO: TECHNIEK BEELDBANK | HELEN VERVIERS

speciale commissie met studenten en docenten bespreekt en implementeert verbeteringen.

FOTO: PEXELS | RDNE

Erkenning en Waardering

- Studentenpanel: Succesvolle deelnemers aan de verbeteringsprojecten worden uitgenodigd voor een studentenpanel. Ze krijgen een certificaat en worden erkend als ambassadeurs.

Zelfvertrouwen en Leiderschap:

- Studentmentoren:
Ouderejaarsstudenten fungeren als mentoren voor nieuwe studenten. Ze begeleiden hen bij studiebegeleiding en empowerment.

Creativiteit en Inspiratie:

- Innovatieve Ideeën: Studenten bedenken creatieve oplossingen, zoals een peer-to-peer begeleidingsapp of een wekelijkse 'Begeleidingssprekuur' waarin studenten elkaar helpen.

MAAK HET GEMAKKELIJK, VANDAAG NOG

De participatie van studenten is belangrijk om meningen en input van studenten op te halen. Daarbij leidt het ook tot een groter studieresultaat. Of nog beter: studentensucces.

PARTICIPATIE, OP ELK NIVEAU, VEREIST EEN GOEDE TERUGKOPPELING

Met studentparticipatie kun je ervoor zorgen dat studenten zich gehoord en gezien voelen. Door structureel studenten te betrekken, laat je studenten zien dat je hen als sparringpartner ziet in je beleid,

plannen en in de klas. En daag je studenten uit van zich te laten horen, ook als je het hen niet vraagt. Wat is jouw eerste stap om te weten wat er bij studenten speelt? Er zijn genoeg vormen om uit te kiezen. Ter inspiratie delen we 3 vormen om vandaag nog mee te beginnen:

- lunch samen met studenten en hoor zo informeel wat er bij hen speelt;
- organiseer wandelgangsgesprekken met collega's en ontmoet studenten die je tegenkomt;
- neem naar je volgende vergadering een student mee. Zo kun je direct de mening van studenten horen.